

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

augustus-september-oktober 2003
Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem
P209455

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

Nr 6

COLOFON

Boyoma
driemaandelijks nieuwsblad
nr 6 jaargang 2 - 2003
augustus-september-oktober 2003

Verantwoordelijke uitgever :
Hugo Gevaerts
Bronstraat 31
3722 Kortessem

Kisangani vzw
Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor :
Bronstraat 31
3722 Kortessem
tel. 011 37 65 80
fax 011 37 71 97
e-mail kisanganivzw@gevaerts.be
bank 235-0352426-37

Contactpersoon West-Vlaanderen :
Erik Nollet
D. Mergaertstraat 11
8800 Roeselare
tel. 051 25 19 01
e-mail eriknollet@belgacom.net

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan
geïnteresseerden. Indien u dit blad niet
meer wenst te ontvangen, gelieve het
ons dan te laten weten.

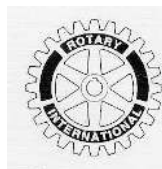
Foto's: Jean Declerck, Benoit Dhed'a,
Hugo Gevaerts, Roger Huisman,
Jean Pierre Mate.

De projecten in Kisangani
krijgen steun van

U ALLEN

**de Vrienden uit België met
onder meer :**

VANDEMOORTELE nv
LOTUS BAKERIES nv
ALVA nv
UCB nv
SPADEL nv

HOE IS HET DIT JAAR FINANCIËEL VERGAAN ?

Verleden jaar in Boyoma nr 3 heb ik u verteld dat ik op pensioen ging.

De grote geldstroom van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking langs de Vlaamse Interuniversitaire Raad (62.500 € per jaar) die ons toeliet om 5000 \$ per maand naar Kisangani te sturen viel stil in maart 2003.

De ploeg in Kisangani had daarom een NGO (niet gouvernementele organisatie) opgericht om langs die weg steun te krijgen van het DGOS (Belgische Ontwikkelingssamenwerking). Die steun werd niet verkregen omdat de NGO nog geen twee jaar bestond. Een aanvraag bij minister Marc Verwilghen geeft ons terug goede hoop. Maar wanneer er een definitieve beslissing valt weten we nog niet.

De steun vanwege een groep "Vrienden van België" Vandevoortele nv, Lotus Bakeries nv, UCB nv, ALVA nv en Spadel nv en andere privé personen (34.460 € of 1.390.000 BEF per jaar) is

wel gebleven. Hartelijk dank hiervoor. Dit laat ons toe om maandelijks 3000 \$ naar Kisangani te zenden.

Ik wil hier ook vermelden dat we nog steeds de steun van de Provincie Limburg krijgen (8700 €). De Rotary clubs Bilzen-Alden Biesen, Bruxelles-Erasme, Hasselt, Genk, en Seneffe wil ik hier bedanken. De Rotary clubs van Antwerpen-West, Zottegem en Sint Truiden hebben ook hun steun reeds toegezegd. Vele grote, grotere en gewone giften komen regelmatig op onze rekening en zo hebben wij sinds maart maandelijks nog eens 5000 \$ kunnen blijven sturen.

Ons project had gedurende de laatste jaren een werkingskrediet van 8000 \$ per maand. *Nooit had ik kunnen denken dat wij die 8000 \$ per maand zouden kunnen blijven sturen. Sinds maart 2003 doen we dit nochtans zonder steun van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. Hiervoor onze oprechte dank!*

De oorspronkelijke bedoeling

van onze vzw was eigenlijk het bestaande, officieel gesteunde project van de Faculteit Wetenschappen te helpen bij haar "vulgarisatie" taak. Dit wil zeggen dat we de bevolking, vooral dan de vrouwengroeperingen

zouden helpen. Deze hulp is dit jaar wat teruggevallen omdat al het geld naar de werking van heel het project is blijven gaan.

Van zodra het DGOS het project via de NGO in Kisangani opnieuw zal financieren zal Kisangani vzw zich terug toeleggen op haar oorspronkelijke taak: We zullen de vrouwen die visvijvers graven pootvis geven. We zullen hen geselecteerde bananenbomen geven, hen helpen met het aanleggen van hagen tussen de teelten, hen treculiaboompjes geven. Zij die de moerassen omvormen tot rijstvelden zullen we rijst-

plantjes geven. We kunnen hen aan bamboehokken met konijn-tjes helpen, we kunnen hun tonen hoe de uitwerpselen van de varkens kunnen gemengd kunnen worden met plantaardige afval, hoe composteren enz.

Dit alles gebeurt nu wel, maar we moeten dat uitbreiden. We moeten heel de bevolking in Kisangani bij het project betrekken. We hebben dus nog veel werk, we rekenen hiervoor op uw steun. Hiervoor nogmaals onze dank!

Hugo Gevaerts

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor **GIFTEN VANAF € 30,00.**

Dit attest wordt aan u verzonden einde februari. Voor giften gedaan in 2003 ontvangt u dus een fiscaal attest in de loop van februari 2004.

U kunt daarvoor storten op de rekening van

Kisangani vzw Bronstraat 31 3722 Kortesseem rekening nr 235-0352426-37

AGENDA : Kerstmarkten

GENK

Het Genks Comité voor Ontwikkelingssamenwerking organiseert een **Vierde Wereldhappening** in het **C.C.Genk**. De Happening vindt plaats op zaterdag **15 november** 2003 van 19 tot 21 uur met een poëziegebeuren, en op zondag **16 november** 2003 met allerlei activiteiten, van 10 tot 18 uur. Wij zullen daar aanwezig zijn met onze stand en wij verkopen er wenskaarten, schilderijen, schorten en rokken in panjestof...

DIEPENBEEK

Op maandag **24 november** en dinsdag **25 november** hebben we een stand in het **Limburgs Universitair Centrum in Diepenbeek**. We staan er van **10 tot 17** uur. We geven er informatie aan iedere geïnteresseerde en we verkopen wenskaarten, schilderijen, schorten en rokken in panjestof... dit alles ten voordele van onze werking in Kisangani.

Wij willen hier het L.U.C. bedanken dat we weer een stand mogen opzetten in de Agora.
Iedereen is welkom !

ONS AANBOD

Voor geïnteresseerden kunnen wij altijd een interessante avond of namiddag verzorgen met voordracht en beelden over Congo. Er zijn vele onderwerpen mogelijk: geschiedenis, politiek, flora en fauna en natuurlijk ontwikkelingshulp met onze projecten in Kisangani.

We kunnen dit doen in het hele land.

WENSKAARTEN

Onze wenskaarten zijn ontworpen door Congolese kunstenaars. U kunt ze bestellen op ons adres, per telefoon, fax of e-mail. Alles wordt geleverd per post met een overschrijvingsformulier voor de betaling.

Er zijn wenskaarten van
15 cm x 10 cm aan 9,00 € per 8
17,5 cm x 11,5 cm aan 9,50 € per 8.

De "Rotary-vriendschap" ontdekt de Ontwikkelingsprojecten van de Faculteit wetenschappen te Kisangani.

"De Rotary-vriendschap" is een vereniging die de vrouwen van de rotariërs van Kisangani verenigt. Hun voornaamste doelstelling is de echte vriendschap tussen de leden bevorderen. Daarenboven wil ze ook de acties steunen die de rotariërs in de stad leiden.

De laatste vergadering van deze groep had plaats op 31 augustus bij mevr. Mate. Tijdens de vergadering werd er beslist om de activiteiten van het ontwikkelingsproject aan de Faculteit Wetenschappen te bezoeken, te beginnen met de locaties in de stad. Op de statutaire vergadering van de Rotary Club werd er afgesproken dat de leden ook aan dit bezoek zouden deelnemen. Dit voorstel werd met vreugde begroet door alle leden. Er is een spreuk die zegt *"Een vrouw opvoeden is een hele natie opvoeden"*.

De vrouwen van de rotariërs

wensten eerst de projecten in de stad te bezoeken: de Faculteit en de vallei van Djubu Djubu. De Rotary Club had de 4x4 Toyota ter beschikking gesteld die ooit door het "Agroforestry Program 3H" was geschonken. Een cameraman en een journalist van de Radio Télévision Nationale Congolaise (RTNC) waren eveneens aanwezig om alles op te nemen. Het programma begon om 11 uur en eindigde om 17 u 30.

Bij hun aankomst werden ze ontvangen door Prof. Benoît Dhed'a, decaan en tevens voorzitter van de Rotary Club, in de Bibliotheek van de professoren. Vooraleer het eigenlijke bezoek zou beginnen werd er hier een voorstelling gegeven (met Power Point!) over de voornaamste activiteiten van het project.

Eerst kwamen de teelten en de kweek aan bod.

Het belang werd aangetoond van de integratie van beide om een

blijvend rendement te bekomen. Jean-Pierre Mate, verantwoordelijke van de sector "**Tuinbouw en Fruitteelt**" legde de dames het geheim uit van de groenteteelt die vooral berust op het recycleren van huisafval en dierlijke mest. Het verstandig gebruik van deze componenten laat toe om op een duurzame manier een groentetuin aan te leggen dicht bij huis. Met dit composteren kan elk gezin op zijn perceel voorzien in zijn eigen essentiële voedselbehoeften.

Benoît Dhed'a, verantwoordelijke voor de sector "**Bananen**", toonde vervolgens de voordelen van de akkerbosbouw "Banaan-Peulgewassen". Dank zij de groenbemesting van de hagen met peulgewassen verbetert de bodem progressief en laat een volgehouden bananenproductie toe. Hij toonde hen verschillende lokale en vreemde variëteiten van de banaan met hoog rendement. Op dit moment bereikt de productie op de faculteit ongeveer 1000 kg per maand, dit is meer dan de vraag van het personeel (ongeveer 100 man). De overschot wordt naar de markt in de stad gebracht.

Bij de sector "**Kweek**" gaf de verantwoordelijke Benjamin Dudu een duidelijke en overtuigende uitleg. Er werd speciaal gewezen op de kweek van **konijnen**, gemakkelijk zelf te doen. Hier dient vermeld te worden dat vijf jaar geleden de konijnenkweek bijna niet gekend was in Kisanгани en de plaatselijke bevolking at geen konijn.

Die konijnen zijn een groot succes geworden zowel voor het contingent van de Marokkanen van de "MONUC" (Mission des Nations Unies au Congo) als voor de bevolking zelf van Kisanгани. Hier in Kisanгани ligt

het grote distributiecentrum van konijnenvlees bij de projecten op de Faculteit Wetenschappen.

Het doet plezier om te merken dat het project LUC genoemd wordt als pionier van de konijnenkweek op grote schaal in Kisangani en dat ze de bevolking vertrouwd heeft gemaakt met de kweek van deze dieren en met het eten ervan.

Verder trok de **varkenskweek** de aandacht van de bezoekers, niet alleen door de grote hoeveelheid dieren, maar vooral door de kwaliteit van de varkens in een kweek die slechts één jaar geleden begonnen is. Tegenwoordig begint deze kweek te voldoen aan de vraag van het personeel van de faculteit. Buiten de rijstzemen, die de basis vormt van het varkensvoedsel, komt een groot deel van het groen dat deze dieren verorberen van de teelten op de faculteit, vooral van de bananenvelden.

Inderdaad worden de stammen en de bladeren van de bananenboom gegeten, niet alleen door de varkens maar ook door de kip-

pen, eenden en konijnen.

De enorme mestafval van de varkens zorgt voor de teelten en voor de visvijvers van het LUC project en de rijstvelden van de Rotary. Het is zoals gezegd wordt: "*Niets gaat verloren, niets wordt geschapen, maar alles wordt omgezet.*"

Het is deze systematische aanpak, ontwikkeld bij het LUC project, die het geheim van zijn succes in Kisangani uitmaakt.

Een volledige rondleiding werd gemaakt in de Plantentuin van de Faculteit, met de nodige uitleg voor de dames. Deze tuin heeft een dubbel belang: didactisch (biologiestudenten) en is een

plaats van rust en van bezinning voor de bezoekers.

Uitleg werd gegeven aan de dames over bepaalde soorten uit het

woud bv. de soort *Pericopsis elata* genaamd "afformorsia", die één van de meest geëerde soorten is bij de schrijnwerkerij. Dertig jaar na het planten heeft de boom een doormeter van 60 cm op borsthoogte en kan dus reeds uitgebaat worden. Andere uitleg werd aan de dames gegeven over wilde planten die nuttig zijn bij de voeding of als drager van rupsen enz.

De vallei van de Djubu Djubu:

Vijf jaar geleden was de teelt van **bevloeiide rijst** niet gekend in Kisangani. De moerasgebieden in Kisangani werden beschouwd als onvruchtbare gebieden. In enkele zeldzame gevallen werden er visvijvers gemaakt en soms werd er taro geplant. De teelt van de bevloeiide rijst werd ingevoerd vanuit het Oosten, door de Nande uit de streek van Beni-Butembo. Ook het FAO was ermee begonnen, maar in 1997, door de oorlog was die in Kisangani verdwenen.

De teelt van deze rijst werd ontwikkeld door het LUC project. In het centrum van de stad behoren de grootste rijstvelden aan ons project. De vrouwen van de rotariërs waren vol bewondering bij

het zien van de aanleg van deze velden. Tegenwoordig wordt een groot deel van de verbruikte rijst in Kisangani, geproduceerd op verschillende moerasgebieden in de stad.

De bezoeksters toonden veel interesse voor deze rendabele teelt van ons project en velen denken eraan om een kleine rijst- en vis-teelt te beginnen.

In het algemeen was het bezoek van de vrouwen van de "De Rotary-vriendschap" een goede zaak voor beide partijen. Dit werd duidelijk bij de discussies en bij vraag-en-antwoord.

De bezoeksters beloofden een grote bekendmaking van de projecten in hun omgeving. Ze zijn bereid om ook de andere locaties van het project te bezichtigen in de omgeving van de stad: te Masako, NgeneNgene, Simi Simi en het eiland Mbiye. Hiervan zullen we nog wel verslag geven in dit tijdschrift dat ze hier "Sango na bana Boyoma, la belle" noemen d.w.z.: "Nieuws van de kinderen van Boyoma, de schone". Met dank aan onze lezers en schenkers.

Jean-Pierre MATE Mweru

EEN HEEL KLEIN BEETJE VREDE

Kisangani vindt weer aansluiting bij rest van het land

KISANGANI

"De benzine kost nu wel 3 dollar per liter, maar nu de schepen uit Kinshasa weer arriveren, groeit de hoop dat het leven iets minder duur wordt. Het was bij de aankomst van die boten een drukte van jewelste." Eindelijk eens een positief teken uit Kisangani, onze stad aan een bocht in de stroom.

René Ngongo, assistent aan de Faculteit Wetenschappen en steeds drukker bezig in de ngo-wereld, is net terug uit Ituri, de zo veelgeplaagde regio in het noordoosten van de Oostprovincie, aan de grens met Oeganda. Daar heeft de vreselijke strijd tussen Hema en Lendu zich geënt heeft op de 'eerste Afrikaanse wereldoorlog' die nu al om en bij de vier miljoen slachtoffers heeft geëist.

Midden augustus kwamen in Ki-

sangani 2.000 passagiers en een cargo van zout, suiker, bloem, zeep en constructiematerialen aan. Keert "de levendigheid en efficiëntie van een miniatuur-Antwerpen" weer terug naar Kisangani, zoals Stanleystad in de jaren vijftig door de Amerikaanse schrijver John Gunther werd beschreven?

In de eerste week dat Kisangani opnieuw via het water met de buitenwereld werd verbonden, zijn meer dan 5.000 ton goederen op de kades neergezet, zei Raymond Mokeni, de voorzitter van de Handelskamer in een gesprek met het persagentschap AP. "We hebben heel de tijd in een situatie van totale miserie geleefd", aldus Mokeni. "Drie kwart van de bedrijven heeft de deuren gesloten, duizenden hebben hun baan verloren. De mensen hebben geen koopkracht."

Vijf van de acht boten die eind juli aan de kade aanmeerden, waren afkomstig uit Kinshasa, zo'n 1500 km stroomafwaarts.

De voorbije jaren werden alle le-

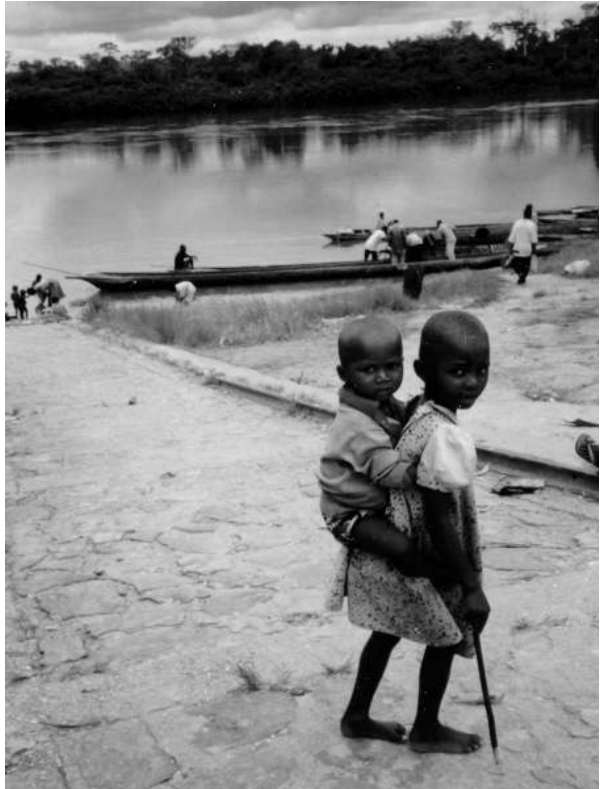
vensnoodzakelijke producten overgevoegen vanuit Rwanda en Oeganda, de twee bezetingsmachten die drie oorlogen voor de controle over Kisangani hebben uitgevochten.

Dat de prijzen navenant stegen, hoeft geen betoog. Een zak cement kostte 55 dollar - sinds de komst van de cargoschepen is de prijs van cement al tot 16 dollar gedaald.

Brouwerij

De economische gezondheid van de stad blijkt nog het best uit de productie van de Bralima-brouwerij. Voor de oorlog produceerde Bralima 36.000 hectoliter per maand. Dit is nu gedaald tot 1.500 hectoliter per maand. De wegen zijn zo slecht dat geen enkele fles van drie vierde liter de stad kon verlaten.

Dit alles kan nu snel veranderen - als de overgangsregering in Kinshasa niet aan intern gestook ten onder gaat, als de milities in Ituri,

de Kasai of de Kivu eindelijk de wapens neerleggen. De 'Boyomais', de inwoners van Kisangani, hebben de komst van het konvooi uit Kinshasa aangegrepen om feest te vieren, met rapmuziek en liedjes die de verzoening in het land bejubelen.

Is de tijd van een heel klein beetje vrede dan toch aangebroken?

Roger Huisman

Het is wel vijf jaar geleden dat mijn vriend cineast, Jean, mij opbelde om te zeggen dat hij in Kisangani met zijn vrouw

Carla een docudrama moest draaien. Hij vroeg of ik meeding om hem te assisteren daar ik de stad kende, er vele vrienden en kennissen had en de taal van de bevolking sprak. Zeventien jaar had ik met Magda in de Oostprovincie gewoond en gewerkt, waarvan de helft in Kisangani. Jean, zei ik, heel graag, maar je weet dat ik me dat financieel niet kan veroorloven. Geen probleem, was het antwoord, mijn organisatie betaalt de onkosten. Een maand later zaten we in Kisangani. Het was acht jaar geleden dat ik er met Magda afscheid nam om nadien in Burundi te werken. Ik voelde mij direct weer thuis. Alisi kwam voor ons koken en we hadden zeer veel te vertellen. Om 7 uur in de morgen waren we al op pad om te filmen. Maar om 6 u 30 stonden er mensen aan de deur waar we logeerden om mij te groeten en te bedanken met een kippetje, een ananas of een

A L I S I

paar eieren omdat ze tien jaar geleden genezen werden van lepra of tuberculose. Nu nog worden mijn ogen vochtig als ik er aan denk. Voor mij zie ik Bosondi en Ambule met hun twee kindjes. Ze brachten mij een kip. Beiden waren genezen van melaatsheid. Hij had er een klauwband aan overgehouden en zij had geen gevoel meer in haar rechtervoet. Ze hadden elkaar gevonden. Gelukkig namen de microben van de ziekte het gevoel van de liefde niet weg. Hun twee kinderen koken met ogen vol verlangen naar me op. De oudste, een jongen, hadden ze de naam Erik gegeven. Het meisje heette Magda. Ik kreeg kritiek (trouwens dagelijks) omdat Magda niet mee was. "Boni, tata Elike? Ezali malamu te. Mobikisi ya biso, mama Mada, azali wapi ?" "Hoe komt het toch, papa Erik? Het is niet goed he. Waar is mama Magda gebleven, onze geneesster?" Want haar wilden ze zeker danken! Plechtig heb ik moeten beloven dat ik met haar zou terugkomen.

Toen Alisi hoorde dat de kinde-

ren onze naam droegen fluisterde ze me in het oor dat beleefdheid en traditie eisten dat ik de kinderen iets moest aanbieden. Magda had mijn valies volgepropt met allerlei mooie dingetjes om weg te schenken. Ik schonk hen een mooi rokje, sokjes, een broekje en een truitje. Het gezicht van die kinderen moest je zien. Ikzelf voelde me weer als kind in de jaren veertig. We hadden toen niets en op een dag gaf iemand mij een kleine bal cadeau. Wat een gevoel!

De volgende dagen vertelden er nog ouders dat hun kind Erik of Magda heette. Alisi kwam me wijselijk zeggen "ezali lokuta", 't is gelogen.

Een gelukkig toeval was, dat Hugo en Manja in Kisangani vertoefden voor het project. Alisi kookte ook voor hen. Het waren moeilijke jaren geweest sinds 1990. De breuk tussen Zaïre en België had gezorgd voor een nog grotere economische crisis. Mobutu's soldaten deden wat ze wilden en de bevolking was er het slachtoffer van. Buitenlandse hulp werd tot een minimum herleid en de meeste projecten waren ten dode opgeschreven, maar

niet het project dat Hugo had opgestart aan de universiteit. Ik kon mijn ogen niet geloven: het project groeide...traag maar zeker. Treculiabomen zag ik staan in het gehandicapcentrum van Pater Martien Konings, in het centrum voor ondervoede moeders en kinderen van de Braziliaanse zuster Leocadia en rond het staatsziekenhuis voor tuberculosepatiënten. Het aantal visvijvers was gestegen. Maar met welke inspanningen dit alles. Toen ik Hugo vroeg hoe het komt dat zijn project wel lukte, antwoordde hij: "omdat zij het doen en wij steunen...en het is

niet mijn project maar het hunne...Ik inspireer, ik stimuleer, ik geef vorming, ik coördineer en zoek financiële middelen, maar zij doen het! Niet te vergeten: ik heb een schat van een partner die alles helpt mogelijk maken, dan mijn kinderen, vrienden en kennissen die er in geloven en steunen."

Alisi en Lufutu zeiden me dat ik met Magda moest terugkeren. We mochten hun nederige woning betrekken zonder huur te betalen. Maar, en hun stem klonk tropisch luid (dit wil zeggen dat vogels, kikkers en krekels zwegen), dan moet ge de vele mensen die ge in al die jaren genezen hebt, overtuigen om Treculia-bomen te planten en ook van die

speciale bananenplanten die driedubbel opbrengen. "Oyoki, luis-ter, papa Elike", begon Lufutu, "als jij dat zegt aan uw mensen, dan zullen ze u geloven, want jij hebt hun leven gered. Naar de professoren van de universiteit luisteren uw zieken niet. Ik wel, want papa Igo (Hugo) is mijnen maat, hij heeft me zelfs een fiets gegeven." Alisi doet er nog een schepje bij met aan te dringen dat ik moet zeggen dat iedereen zijn eigen visvijver moet graven. We verwachten u volgend jaar terug met Magda, proberen ze me te overtuigen. Alsof we maar de bus te nemen hebben.

Maar het zelfde jaar geeft president Kabila de Rwandese en Oegandese soldaten bevel naar hun land terug te keren. Dit bevel wordt genegeerd en er ontstaat in Kongo een nooit geziene chaos. Tussen Kisangani en Kinshasa is de verbinding verbroken. Geen vliegtuigen, geen boten. Ook het contact met het hinterland is nihil. Per vliegtuig komen allerlei waren aan uit Oeganda en Rwanda. Peperduur. Armoede troef.

Elk jaar komt Hugo tot tweemaal toe voor een maand naar Kisan-

gani als stimulans voor het project. Chapeau! Intussen werd in België een vzw opgericht. De steun is hoopgevend.

Vredesbesprekingen hebben recent geleid tot een kentering. Er is weer verbinding tussen Kinshasa en Kisangani. Voor hoe lang?

Maar bevoorrading van uit het hinterland is nog niet voor overmorgen. Intussen mogen de mensen niet bij de pakken blijven zitten. Het alternatief is een andere vorm van rurale ontwikkeling. Nog zeer veel mensen hebben er geen weet van hoe het moet. Magda en ik willen aan de kar duwen door de vele mensen die we er kennen aan te zetten contact te nemen met het project. Daarom hebben we besloten in januari 2004 naar ons geliefd Kisangani te gaan. We zullen diep in onze zak moeten schieten want Kisangani vzw, die maandelijks haar financiële verplichting aan het project heeft, kan dit niet opheffen. Hier en daar zal iemand ons wel iets toestoppen.

Als een vuurtje zal in de stad het gerucht zich verspreiden dat we terug zijn. Tientallen mensen zul-

len ons opzoeken en iets aanbieden uit dankbaarheid. Ze zullen ons vertellen dat ze geen uurwerk hebben, geen schoenen, geen schoolgeld om het tweede trimester te betalen (dat vooral). Alisi zal nog beter koken omdat Magda er is en ze zullen elkanders kookkunsten verrijken. Haar kinderen en kleinkinderen zullen verlangen naar een cadeautje maar het niet durven vragen omdat Alisi hen goed heeft geleerd dat schoeien niet hoort. We zullen er lachen en dansen en palmwijn drinken, maar ook delen in hun verdriet veroorzaakt door dood en vernieling die soldaten van alle slag er hebben gezaaid. We zullen onze volle koffers ledigen. Maar nog meer vriendschap zullen we terugkrijgen... Vele zieken zullen we troosten, melaatsen, tering en aids-lijders. Op hun vele vragen zullen we een antwoord van hoop geven... We zullen praten over onze familie en vrienden die onze valiezen en portemonnees mee hebben gevuld.

En zij zullen ons omhelzen en zeggen melesi, dank u.

Erik Nollet

Kisangani

